

Konkretisering av tiltak rettet mot sjømatnæringen

Med bakgrunn i de tiltak som fiskerinæringens organisasjoner ved Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening, Norges Fiskarlag og fiskesalgslagene fremla til FKD i møte av 13. januar 2009 og i notat av samme dato har FHL arbeidet opp mot ulike institusjoner for å få konkretisert tiltakene ytterligere, og for å få avklart handlingsrommet.

Eksportgarantier

GIEK kan i henhold til EØS-avtalen kun gi eksportgarantier på kontrakter med løpetid på over to år innenfor OECD-området. GIEKs datterselskap GIEK Kredittforsikring tilbyr imidlertid kredittforsikring for kortere kontrakter enn to år, og dekker derfor også fiskerinæringen. Det er i tillegg to private selskap som tilbyr slik forsikring. I viktige mottagerland av fisk som Ukraina, Russland, Polen, Brasil m. fl. Er det problematisk å få til reforsikring for de private selskapene. I de europeiske markedene er det et mer variert bilde, hvor det er problematisk å få til reforsikring i enkelte land, og mer normale muligheter i andre land.

EØS-avtalen gir mulighet for reforsikring opp mot offentlige myndigheter utenfor OECD-området. Dette har gitt GIEK Kredittforsikring en indirekte effekt av krisepakken som ble rettet mot morselskapet GIEK. Dette ved at GIEK Kredittforsikring har hatt mulighet til å reforsikre seg mot deler av de midler som tilført GIEK. GIEK Kredittforsikring har på denne måten kunne opprettholde tilbud om kredittforsikring i markeder som Russland, Ukraina og Brasil. For de private aktørene har det ikke vært slike muligheter. Dermed reduseres risikotakingen fra de private aktørene. For fiskerinæringen blir resultatet at det blir vanskeligere å få på plass kredittforsikring. Parallelt stiller bankene som kredittinstitusjoner strengere krav til at slik forsikring må være på plass. Løsninger som sikrer lettere tilgang til kredittforsikring og som også sikrer at kredittforsikringselskapene kan ta en høy nok risiko er derfor avgjørende.

Over tid er det viktig for fiskerinæringen at det er konkurranse også på dette området. Det må derfor føres en politikk som sikrer at både GIEK Kredittforsikring og de private aktørene får mulighet til reforsikring, og som også bidrar til at de alle kan ta en forhøyet risiko.

Det må derfor etableres løsninger som sikrer at de ulike kredittforsikringselskapene får anledning til å reforsikre seg, og dermed fortsatt kunne tilby kredittforsikring i de ulike markedene. I markeder hvor det er vanskelig å få reforsikring bør det tilbys myndighetsgarantier til kredittforsikringselskapene som kan dekke 70-80 % av behovet. En slik løsning vil bidra til at de private aktørene fortsatt kan tilby kredittforsikring i utsatte markeder. Det har tidligere vært avsatt egne tapsfond for kredittforsikring av eksport til de gamle SUS-statene. Det bør foretas en avsetning av midler som øremerkes til fiskerinæringen.

Eksportfinans

FHL har avholdt møte med Eksportfinans. Eksportfinans har som politikk at de retter seg inn mot tilføring av likviditet og kreditt på kapitalvarer, og på kontrakter med en løpetid på over to år. Denne begrensningen er fastsatt fra eierne av Eksportfinans, men er ikke vedtektsfestet eller begrenset via regelverk. Det vil derfor være mulig å foreta endring i denne politikken på en slik måte at fiskerinæringen som handler med

konsumvarer kan komme innenfor Eksportfinans sitt virkeområde. Før det er aktuelt for Eksportfinans med slik endring av politikk må det komme en anmodning fra myndighetene om at de ønsker slik endring. Dette må følges opp med vedtak fra myndighetene om lånegarantier som øremerkes til fiskerinæringen, og som dermed kan bidra til å sikre fiskerinæringen god nok tilgang på likviditet.

Rent praktisk vil Eksportfinans kunne drive funding av midler til bankene. En slik organisering vil bidra til at det blir en fortsatt normal arbeidsfordeling mellom bankene og Eksportfinans. Det vil også være mulig å drive funding til banker i utlandet hvis disse bankene er sikre nok. Funding mot banker i utlandet vil være noe mer komplisert å få til, men for fiskerinæringen vil det bidra til å sikre at importører av sjømat får tilgang på likviditet til å opprettholde normal kjøpsatferd.

Det vil i tillegg være behov for risikoavlastning, jfr. avsnitt om eksportgarantier.

Økt kredittid til fiskeindustrien

Hvis løsningene via Eksportfinans ikke kan gjennomføres må det alternativt etableres løsninger som gir fiskeindustrien økt tilgang på likviditet gjennom økt kredittid. Innovasjon Norge kan gi risikolån for å sikre at industrien får økt kredittid, og dermed lettelse i likviditeten. Slike høyrisikolån fra Innovasjon Norge kan enten rettes mot salgslagene, direkte mot industribedriftene eller organiseres via bankene. Hvis en slik løsning velges må det foretas avsetning på de landsdekkende tapsfondene og disse bør øremerkes til fiskerinæringen.

Torskeoppdrettsnæringen

Torskeoppdrettsnæringen har vært drevet av private investeringer, og har over tid hatt problemer med å få kreditter. FHL har i eget møte med fiskeri- og kystminister Helga Pedersen beskrevet den vanskelige situasjonen for torskeoppdrettsnæringen. Det er her oversendt eget brev med beskrivelse av virkemidler. De mest sentrale virkemidlene er: Garanti for driftskreditt, opplæringstiltak i bedrift og endring i statuttene til Investinor.

Innovasjon Norge har en budsjettpost for garanti for driftskreditt. Her er behovet å fylle opp budsjettposten. For å få til en slik økning må det også her avsettes midler til de landsdekkende tapsfondene og disse bør øremerkes til fiskerinæringen.

Midler til Eksportutvalget for fisk

Styrkede markedskampanjer vil være viktig for å øke konsumet av sjømat. For å styrke eksporten vil det derfor være viktig at Eksportutvalget for fisk (EFF) får tilgang til ekstraordinære midler som kan styrke markedsarbeidet i 2009.

Statlig garantiordning til førstehåndsomsetning av fisk

Gjennom IN har salgslagene tilgang til en statlig garantiordning for å sikre oppgjør mellom fisker og fiskeindustri. Denne ordningen er primært innrettet for å sikre fiskeflåten. Ordningen bidrar også til å lette likviditetssituasjonen for fiskeindustrien. Det er ikke her endringer i forhold til beskrevet i notat fra fiskeriorganisasjonene. Realisering vil forutsette at det avsettes midler til Innovasjon Norge som øremerkes til formålet, og som også medfører avsetning til de landsdekkende tapsfondene.

21.januar 2009